

1. PERUSTIEDOT KOHTEESTA	
1.1. Maisema-alueen nimi	
1.2. Maisema-alueen uusi nimi	Jämijärven kulttuurimaisema
1.3. Kunta	Jämijärvi
1.4. Pinta-ala	4 930 ha
1.5. Aikaisemmat inventoinnit [tekijä, vuosi, arvo]	RKY 1993: Jämijärven kirkon ympäristö Putkonen Lauri: Satakunnan rakennusperintö 2005. Satakuntaliitto; Jämijärven kirkko ja ympäristö, Kontin kulttuurimaisema, Palokoski-Majanlahti-Palolahti kulttuurimaisema, Pitkälähden kulttuurimaisema, Kauppilankylän kulttuurimaisema sekä Narvin lähteet. Rakennusinventointi: Jämijärven ympäristön rakennusinventointi 2011 Elina Ovaska/ Satakunnan Museo
1.6. Päiväysinventoijan nimi	Jenny Alatalo
1.7. Päiväysinventoinnin pvm	19.4.2013
1.8. Arkistointipaikka	
2. MAISEMAMAAKUNTA JA -SEUTU	
2.1. Maisemamaakunta ja -seutu [Mietintö 66/1992]	Lounaismaa / Pohjois-Satakunnan järvisseutu
2.2. Maisematyyppi [Maakunnallinen maisemaselvitys]	
2.3. Kuvailuteksti [Lyhyt kuvaus maisemamaakunnan ja -seudun tyypillisistä piirteistä]	Lounaismaan maiseman peruselementit vaihtelevat rikkonaisesta saaristosta ja kumpuilevista, osittain paljastuneista kallioalueista laajoihin tasaisiin, viljaviin savikkoalueisiin, joilla lukuisat joet kiemurtelevat. Pohjois-Satakunnan järvisseutu vaihettuu kohti Suomenselän karuja vedenjakaja alueita. Seudun verraten metsäistä yleisilmettä elävöittävät monet järvet. Koska savikoita on alueella niukalti joidenkin pienehköiden jokien varsilla, eivät maanviljelyn edellytykset ole yhtä hyvät kuin muualla Lounaismaalla. Alueella olevia peltomaisemia elävöittävät niiden sijainti järvien ja jokien rantamilla. Verrattain harva asutus on sijoittunut pääasiassa pienten jokien laaksojen tuntumaan.
3. LUONNON OMINAISPIIRTEET	
3.1. Maa- ja kallioperä	Jämijärven kallioperästä suurin osa on graniittia. Alueen keskellä ja itäpuolella on intermediäristä ja felsistä metavulkaniittia. Grangoriittia, tonaliittia ja kvartsidioriittia on pienet alueet etelässä ja idässä. Maaperältään Jämijärvi on suurimmaksi osaksi hienojakoista maalajia eli silttiä ja savea.
3.2. Vesistöt ja ranta-alueet	Jämijärven maisema-alue sijoittuu Jämijärven ympärille. Jämijärvi muodostuu kahdesta osasta, joita yhdistää Kauppilan kylän eteläpuolella virtaava Kauppilanjoki. Järveen laskevat lännestä Naurisjoki ja Palojoeki. Järven itäreunasta lähtee Jyllinjoki, joka laskee Kyrösjärveen. Järven rantaviivan yleisilme on hyvin rikkonainen monine kapeine niemineen, saarineen, lahtineen ja selkineen. Alue kuuluu Kokemäenjoen päävesistöalueeseen ja Jämijärven etelä- ja länsipuolella oleva Hämeen kangas on valtakunnallisesti merkittävä pohjavesialue.
3.3. Luonnonhistorian erityspiirteet	Alue sijaitsee Hämeen kankaan harjun reuna-alueella. Jääkauden muodostama Hämeen kankaan reunamuodostuma kulkee alueen etelä- ja länsipuolella, jolloin Jämijärvi jää muodostuman pohjoispuolella olevaan mutkaan. Korkeimmillaan kankaasta kohoava harjujono on Jämin ilmailukoulun kaakkoispuolella Soinin harjuna, joka nousee parin kilometrin päässä sijaitsevan Jämijärven pintaa 85 m korkeammalle. Soinin harju ja sen jatke Niiniharju ovatkin korkeimmat Hämeen kankaan harjuista Jämijärven alueella; muilla kohdilla Hämeen kangas on vain 10-20 metriä ympäristöään korkeampi. Hämeen kankaan erikoislaatuisuus on sen harjumaisuus ja karuus. Harjun molemmilla kupeilla on lukuisia pieniä kirkasvetisiä lähteitä, joista mainittavin on Niiniharjun vierellä sijaitseva Uhrilähde. Harjun ja järven väliin jää laajat suoalueet, joita on myös ajan saatossa kuivatettu ja raivattu pelloiksi.
3.4. Kasvillisuustyypit	Alue kuuluu keskiboreaaliseen vyöhykkeeseen. Alueen metsiä hallitsevat havupuut kuusi ja mänty. Hämeen kankaan harjun reuna-alueella on paljon soita.
3.5. Arvokkaat luontokohteet	Hämeen kankaan rantavallit ovat geologisesti edustavaa luonnonmaisemaa ja alue kuuluu valtakunnalliseen harjujen suojeluohjelmaan sekä Natura 2000-verkostoon. Harjua pidetään yhtenä maamme merkittävimmistä harjukokonaisuuksista ja se on suojeltu luonnonsuojelu-, maa-aines-, metsä- ja vesilaililla. Jämijärven Huopasaaresta osa on yksityisen maalla olevaa luonnonsuojelualuetta. Pitkälähti ja Mertiönjärvi ovat maakunnallisesti merkittäviä lintujärviä. Luonnonsuojelualueita ovat Kylmänmyllyn lähde, Uhrilähde ja Mielahden lähde.
3.6. Eläimistö ja kasvilajisto	hietaneilikka ja harjukeltaliekko, liito-orava
3.7. Ilmasto	Alueen vuoden keskilämpötila on 2-4 °C astetta ja vuoden sademäärän keskiarvo on 650-700 mm vuodessa.

3.8. Maisemarakenne	Alueen maisema jakaantuu kolmeen toisistaan poikkeavaan alueeseen. Eteläisin osa on Hämeenkaan harjumuodostelman reuna-alueita, jossa kangasmetsä kohoaa voimakkaasti luoden maisemallisesti lappimaisen tunnelman. Maisema-alueen kaakkoisessa osassa on parhaiten havaittavissa harjunmaista maisemarakennetta. Keskiosan sydämenä on kiemurteleva saarinen Jämijärvi. Järven savisilla ja rehevillä rannoilla aaltoilevasti polveilevat peltoalueet, joiden lomassa karuimmilla kohdilla on metsäsaarekkeita ja suoalueita. Jämijärven maisema on keskiosassa vaihtelevaa ja pienipiirteistä. Laajan pohjoisosan ominaisinta maisemaa ovat lukuisat pienet kalliomaastot, joiden välissä on runsaasti pieniä puroja ja jokia. Pohjoisosan pellot ovat tasaisia ja eroavat selvästi Jämijärven ympärillä olevasta kumpuilevasta viljelymaisemasta.
4. KULTTUURISET OMINAISPIIRTEET	
4.1. Arkeologinen kulttuuriperintö	Alueella tai aivan sen läheisyydessä on 17 muinaisjäännekohtetta. 16 näistä on kivikautista asuinpaikkaa. Narvin ja Kylmänmyllylähteen paikka on ajoitettu historiallisen ajan kultti- ja tarinapaikaksi. Muinaisjäännekohteet sijoittuvat Jämijärven ympärille tai siihen laskevien jokien varsille.
4.2. Maiseman kulttuurihistoria	Jämijärven ensimmäiset asukkaat saapuivat todennäköisesti 1200-1300-luvulla Hämeenkyröstä ja Ikaalisista. Ensimmäiset asukkaat olivat erämaiden kävijöitä, jotka alkoivat asettua uudisasukkaiksi erämailleen. Keskiajan kuluessa kyröläiset uudisraivaajat ehtivät asettua Jämijärven rannoille. 1560-luvun veroluettelon mukaan Jämijärvellä oli kuusi kylää; Kauppila, Peijari, Konttila, Soini, Kierikka ja Pitkäniemi. Kylät sijaitsevat maanviljelyn ja kalastuksen kannalta edullisimmilla paikoilla. Kontin talon aitan, jonka hirteen on kaiverrettu vuosiluku 1553, voidaan olettaa olevan olevan muistona tuolta Jämijärven uudisasutuksen ja eränkävynnin murrosajalta. 1700-l puolivälissä alueen asutus alkoi kasvaa ja väkiluku lisääntyi ennennäkemättömällä vauhdilla niin, että osan Jämijärven asukkaista oli lähdeä etsimään talonsijoja toisaalta. Kun Kankaanpäänkin seutu oli jo asutettu, oli ainoa raivaamaton erämaa enää Sydänmaan alue. Jämijärveltä alkunsa saaneita Sydänmaan taloja on mm. Tykkö (v.1751), Palojoki (1770), Jämiäluoma (v. 1781) ja koko Vihun kylä (vuosina 1770-1784) sekä useita pienempiä uudisraivauksia, kaikki vuosina 1751-1784 asutettuja Jämijärveltä. Tähän 1780-luvulla saavutettuun kehityspisteeseen asutus pysähtyi taas puoleksi vuosisadaksi, kunnes 1800-luvun alkupuolella torppien perustaminen toi asukkaita myös kylien välisiin metsämaihin. Uusia kyliä ei kuitenkaan enää syntynyt. Siten voidaankin katsoa koko Jämijärven alueen asutuksen päärunon syntyneen vuoteen 1700-luvun loppuun mennessä. Pitkäniemen isojakokartasta selviää, että suurin osa nykyisistä pelloista on jo 1700-luvun lopulla ollut viljeltyinä. Mahdollisesti jo keskiajalla syntynyt helppokulkuinen kangastie, Hämeenkanantie, kulki Hämeenkaan ja Pohjankankaan hiekkaharjuja pitkin Niinisalon ja Karvian kautta Pohjanmaalle. Jo vuonna 1556 Hämeenkanantien mainitaan olleen raivattu tie. 1650-luvulla tie levennettiin ja parannettiin ratsu- ja postitiekiksi. 1700-luvun alussa Jämijärven Soinin kautta kulkenut tieosa siirrettiin ylempäs Harjulle. Hiekkapohjaisena tie on säilyttänyt paikka paikoin hyvin vanhan maantien luonteensa. Tie on valtakunnallisesti merkittävä. Keskustan kautta kulkee v. 1865-69 valmistunut Ikaalisten-Jämijärven-Kankaanpään tie ja seudun kulkuyhteydet luotiin pääasiassa 1800-luvulla. 1930-luvun puolella välissä alueelle rakennettiin rautatie.
4.3. Maiseman kannalta merkittävät elinkeinot	Pitkään jatkunut maanviljely ja karjatalous.
4.4. Rakennettu ympäristö	Jämijärven keskustassa rantamaisemassa oleva arkkitehti G. Th. Chiewitzin suunnittelema sveitsiläistylinen kirkko valmistui vuonna 1860. Kirkkomaisemaan liittyy pappila, pappilan aitta ja museona toimiva pitäjän lainamakasiin vuodelta 1856. Pappilan päärakennuksen runko on vuodelta 1856 ja kirkon kanssa samaa koristeellista sveitsiläistyylillä edustava päärakennuksen ulkovooraus on uusittu vuonna 1863. Kirkon läheisyydessä olevan Peijarin 1800-luvun rakennusryhmää leimaa rikasilmeinen uusrenessanssikoristelu. Peijarin entinen kansakoulu on vuodelta 1887 ja myös uusrenessanssityylinen. Kauppilan kylän vanhat talonpoikaiset rakennusryhmät sijoittuvat kauniisti Jämijärven rannalle. Jämijärven luoteisosassa oleva Palokosken, Majalahden ja Palolahden maisemakokonaisuuden pellot laskeutuvat Jämijärveä kohden ja muodostavat kauniin ja avoimen kulttuurimaisema. Järven kaakkoisosassa olevan Pitkälähden maisemakuvaan kuuluvat kumpuileva maasto, jossa tie mutkittelee avoimessa kulttuurimaisemassa. Kontin uudisraivaajien asuttama saarimainen muodostelma yhtyy mantereeseen kahdella kapealla kannaksella. Kontissa olevat tilukset sijoittuvat harvakseltaan alueen ympäri kiertävän tien varteen. Alueen viljelykset laskeutuvat loivasti järveä kohti luoden omaleimaisen kulttuurimaisemakokonaisuuden. Kontin talon aitan oletetaan olevan 1500-luvulta ja "mantereen" puolella oleva koulu on valmistunut vuonna 1917. Vihun jugendtyylinen kansakoulu on rakennettu vuonna 1913.
4.4.1. Alueelle tyyppillinen ja perinteinen asutustyyppi	Ranta-asutusta, jossa tilakeskukset ovat rantapeltojen ylärinteillä tai mäen kupareiden päällä. Pihapiirit muodostavat usein neliömäisiä pihatiloja. Kontin saarimaisella alueella rakennukset ovat harvakseltaan eri puolella aluetta ja alueen viljelykset laskeutuvat loivasti Jämijärveen. Uudet karjatalouden toimintaan liittyvät rakennukset ovat vanhaan rakennuskantaan verrattuna suuria.
4.4.2. Nykyisen asutuksen suhde muinaisjäänösten sijaintiin	Nykyinen asutus ja muinaisjäännekohteet ovat alueella erillään. Useat muinaisjäännekohteet ovat selvästi nykyisen asutuksen ulkopuolella vesistön läheisyydessä. Muinaisjäänösten sijoittumisessa on selvästi nähtävissä, että se on sijoittunut aivan eri paikoille, kuin vanha kyläasutus.

4.4.3. Rakennetun ympäristön inventoinnit	RKY 1993: Jämijärven kirkon ympäristö Historiallisesti arvokas tie: Hämeenkaan-Pohjankankaan tie (Kyrönkankaan tie). Maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt 2005: Jämijärven kirkko ja ympäristö, Kontin kulttuurimaisema, Palokoski-Majanlahti-Palolahti kulttuurimaisema, Pitkälahden kulttuurimaisema, Kauppilankylän kulttuurimaisema sekä Narvin lähteet. Muita merkittäviä rakennuksia: Pappila, Peijari Jämijärven kk, ent. Peijarin kansakoulu, Vihun kansakoulu. Jämijärven ympäristön rakennusinventointi 2011. Elina Ovaska/Satakunnan Museo: Huomioitu 45 kohdetta. Inventointi kattaa pääosan maisema-alueesta.
4.4.4. Muita maiseman kannalta merkittäviä rakennuksia ja	Palokosken graniittikvaadereista rakennettu yksiaukkoinen kivisilta on 1800- ja 1900-luvun vaihteesta.
4.5. Perinnemaisemat	Jämijärvellä on kolme maakunnallisesti merkittävää perinnemaisemaa; Lehtisaaren laitumet (M-), Uimaluodon rantalaidun (M-) ja Isot Levät (M-). Paikallisesti merkittäviä perinnemaisemia on viisi kappaletta; Pitkälahden rantaniitty (P+), Lepistön laidunsaareke (P+), Uusitalon laidun (P+), Katajiston niitty (P-) ja Soinin rantaniitty (P+).
4.6. Identiteettitekijät, symbolitekijät	Jämijärven kirkko, Peijari talo ja Jämijärven kunnantalo, jonka on suunnitellut kunnan oma rakennusmestari Toivo Männistö. Rakennus valmistui 1954.
4.7. Matkailu- ja virkistyskäyttö	Alueen monimuotoiset matkailu- ja virkistysmahdollisuudet on keskitetty Hämeenkaan Jämille. Jämillä on vaellus-, hiihto-, koiravaljakko- ja moottorikelkkailureittejä. Alueella on lentokenttä, jossa harrastetaan monenlaista ilmailuun liittyvää toimintaa. Jämillä on hiihtotunneli, golfkenttä, leirintäalue, majoitusliikkeitä ja ilmailumuseo.
4.8. Kuvailu, kulttuuripiirteet	Jämijärvi toimi pitkään eränkävijöiden metsästysmaina. Pysyvän asutuksen alue sai keskiajalla, jolloin se keskittyi järven itäpuolelle järven rannan tuntumaan edullisille viljely- ja kalustusalueille. Väestön kasvaessa Jämijärven läntinen puoli asutettiin 1700-luvun puolivälistä alkaen. Asutus on keskittynyt teiden tuntumaan metsäisiin saarekkeisiin sekä lähiympäristöstään kohoaville alueille ja paikoille. Jämijärven rannoilla on jonkin verran loma-asuntoja. Jämijärven keskustan asutus on leviämässä länteen päin, johon kaavoitettu pientalorakentamiselle paikkoja. Alueella on paljon maa- ja karjataloutta mikä näkyy maisemassa uusina suurina maatalous-, navetta- ja pihattorakennuksina. Tyhjilleen jäävät vanhat rakennukset uhkaavat hävitä pihapiireistä ja maisemasta.
5. MAISEMAKUVA	Jämijärven ympärillä olevat pellot ovat kumpuilevia ja pienipiirteisiä mikä luo mielenkiintoisen ja vaihtelevan maiseman alueelle. Parhaimmillaan alueen maisema on Kontin, Pyydönniemen, Kierikankylän ja Kauppilankylän ympäristöissä. Peltojen, vesistön ja rakennetun kulttuuriympäristön luoma vaihteleva maisema eroaa muusta satakuntalaisesta viljelymaisemasta pienipiirteisyydellään. Etelän ja lännen suunnassa näkyvä Hämeen kangas rajaa voimakkaasti maisemanhorisonttia. Maanviljelylle edulliset savikot sijoittuvat järven ympärille. Savikoilla vaihtelee mosaiikkimaisesti peltojen ja metsäsaarekkeiden kulttuurimaisema. Asutus on melko harvaa ja se on keskittynyt suurimmaksi osaksi vesistön läheisyyteen. Jämijärvi on edustava kokonaisuus, jossa on piirteitä Suomenselälle tyypillisestä pohjoisesta etelään suuntautuvista harjujaksoista sekä suhteellisen suuresta suomaiden määrästä. Korkeussuhteiltaan alue on vaihtelevaa ja kumpuilevaa. Jämijärvi on maatalousvaltaista aluetta, jossa on Satakunnan mittakaavassa paljon karjataloutta. Karjatalousrakennukset näkyvät maisemassa paikoin suurina ja hallitsevina rakenteina ja vaurioittavat muuten perinteistä kulttuurimaisemaa. Usein uudet karjatalousrakennukset on sijoitettu vanhaan pihapiiriin tai sen läheisyyteen, rikkoen vanhan kokonaisuuden. Alueella on jonkun verran havaittavissa, että vanhat, usein ilman käyttötarkoitusta olevat rakennukset jäävät ilman hoitoa rapistumaan.
6. RAJAUS	Jämijärven maisema-alueen raja kulkee etelässä Hämeenkaan melko rikkonaista metsän reunaa pitkin. Lännessä alueeseen kuuluvat Palolahteen laskevien ojien luode-kaakko suunnassa olevat laaksot metsäisine saarekkeineen. Pohjoisessa Jämijärven keskusta-alueeseen kuuluu lähinnä Jämijärven kirkon ympäristö. Idässä alueen raja kulkee soistuneen metsäharjanteen mukaisesti.

<p>7. KUVAILUTEKSTI</p>	<p>Maisemakuva: Jämijärven maisema-alue jakaantuu kolmeen toisistaan poikkeavaan alueeseen. Eteläisin osa on Hämeenkaan harjumuodostelman reuna-alueella, jossa kangasmetsä kohoaa jylhästi luoden maisemalle erämaisen piirteen. Maisema-alueen kaakkoisosassa on parhaiten havaittavissa harjumaista maisemarakennetta. Maisema-alueen keskiosan sydämenä on Jämijärvi rantoineen ja saarineen. Järven savisilla ja rehevillä rannoilla polveilevat aaltoilevasti peltoalueet, joiden lomassa karuimmilla kohdilla on metsäsaarekkeita ja suoalueita. Jämijärven keskellä olevista saarista osaa viljellään, mikä on Satakunnassa harvinaista. Jämijärven keskiosan maisema on vaihtelevaa ja pienipiirteistä. Maisema-alueen laajan pohjoisosan ominaisinta maisemaa ovat lukuisat pienet kalliot, joiden välissä on runsaasti pieniä puroja ja jokia. Pohjoisosan pellot ovat tasaisia ja eroavat selvästi Jämijärven ympärillä olevasta kumpuilevasta viljelymaisemasta. Jämijärvi sijoittuu Suomenselän maisemamaakuntaan. Maisema-alue sijoittuu kahden maisemamaakunnan, Suomenselän ja Lounaismaan, vaihtumisvyöhykkeelle, minkä takia alueen maisemassa on huomattavissa kummankin maisemamaakunnan piirteitä.</p> <p>Jämijärven ympärillä olevat kumpuilevat ja pienipiirteiset pellot luovat mielenkiintoisen ja vaihtelevan maisemakuvan alueelle. Parhaimmillaan alueen maisema on Kontin, Pyydönniemen, Kierikankylän ja Kauppilankylän ympäristöissä. Peltojen, vesistön ja rakennetun kulttuuriympäristön luoma vaihteleva maisema eroaa muusta satakuntalaisesta viljelymaisemasta pienipiirteisyydellään. Etelässä ja lännessä näkyvä Hämeenkanas rajaa voimakkaasti maisemahorisonttia. Maanviljelylle edulliset savikot sijoittuvat järven ympärille. Järven rannassa vaihtelevat mosaiikkimaisesti peltojen ja metsäsaarekkeiden muodostama kulttuurimaisema. Asutus on melko harvaa ja se on keskittynyt suurimmaksi osaksi vesistön läheisyyteen. Jämijärvi on edustava kokonaisuus, jossa Suomenselälle tyypillisiä piirteitä ovat pohjois- eteläsuuntaiset harjujaksot sekä suhteellisen suuri soiden määrä. Korkeussuhteiltaan alue on vaihtelevaa ja kumpuilevaa.</p> <p>Luonnonpiirteet: Maisema-alue sijaitsee valtakunnallisesti merkittävän Hämeenkaan harjumuodostuman reuna-alueella ja alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon. Hämeenkanas sijoittuu alueen etelä- ja länsipuolelle, jolloin Jämijärvi jää muodostuman pohjoispuolella olevaan mutkaan. Soininharju, joka sijaitsee noin kahden kilometrin päässä Jämijärvestä, on 185,4 metriä merenpinnan yläpuolella ja 85 metriä Jämijärven vedenpintaa korkeammalla. Soininharju, ja sen jatke Niiniharju (180 mpy) ovatkin korkeimmat kohdat Hämeenkanalla Jämijärven alueella. Muuten Hämeenkanas on vain keskimäärin 10-20 metriä ympäristöään korkeampi. Harjun molemmilla rinteillä on lukuisia pieniä kirkasvetisiä lähteitä, joista merkittävin on Niiniharjun vierellä sijaitseva Uhrilähde. Harjun ja järven välissä on laajoja suoalueita, joita on myös ajan saatossa kuivatettu ja raivattu pelloiksi. Alueella on useita luonnonsuojelualueita kuten Kylmänmyllynlähde, Uhrilähde ja Mielahden lähde. Pitkälahti ja Mertiönjärvi ovat maakunnallisesti merkittäviä lintujärviä.</p> <p>Kulttuuripiirteet: Pysyvä kyläasutus asettui noin 1300-luvulla ensin Jämijärven itäpuolelle, josta se 1700-luvun puolivälin jälkeen laajeni koko järven ympärille. Asutus keskittyi sille otollisiin paikkoihin, eli järven rannalle, jossa oli mahdollisuus harjoittaa maanviljelyä ja kalastusta. Alueelle tyypillisesti talot sijaitsivat metsien ja peltojen laidoilla lähiympäristöään hieman korkeammille paikoille tai järven rannan tuntumassa. Jämijärvellä on säilynyt jonkin verran 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun talonpoikaisarkkitehtuuria edustavia rakennuksia.</p> <p>Jämijärven keskustan rantamaisemassa on arkkitehti G. Th. Chiewitzin suunnittelema sveitsiläistyylinen kirkko, joka valmistui vuonna 1860. Kirkkomaisemaan liittyy pappila, pappilan aitta ja museona toimiva pitäjän lainamakasiini, joka on rakennettu vuonna 1856. Pappilan päärakennuksen runko on vuodelta 1856 ja kirkon kanssa samaa koristeellista sveitsiläistyyliä edustava ulkovooraus on uusittu vuonna 1863. Kirkon läheisyydessä olevaa Peijarin 1800-luvun rakennusryhmää leimaa rikasilmeinen uusrenessanssikoristelu. Peijarin entinen kansakoulu on vuodelta 1887 ja myös se on tyyliltään uusrenessanssia. Kauppilan kylän vanhat talonpoikaiset rakennusryhmät sijoittuvat kauniisti Jämijärven rannalle. Jämijärven luoteisosassa Palokosken, Majalahden ja Palolahden maisemakokonaisuuden pellot laskeutuvat Jämijärveä kohden ja muodostavat kauniin ja avoimen kulttuurimaiseman. Järven kaakkoisosassa Pitkälähden maisemakuvulle on luonteenomaista kumpuileva maasto, missä tie mutkittelee avoimessa kulttuurimaisemassa. Kontin uudisraivaajien asuttama saarimainen muodostelma yhdistyy mantereeseen kahdella kapealla kannaksella. Kontissa olevat tilukset sijoittuvat harvakseltaan alueen ympäri kiertävän tien varteen. Alueen viljelykset laskevat loivasti järveä kohti muodostaen omaleimaisen kulttuurimaisemakokonaisuuden. Kontin talon aitan oletetaan olevan 1500-luvulta, "mantereen" puolella oleva koulu on valmistunut vuonna 1917 ja Vihun jugendtyylinen kansakoulu on rakennettu vuonna 1913.</p>
<p>8. ARVIOINTI</p>	
<p>8.1. Arvoluokka</p>	<p>Maakunnallisesti merkittävä</p>

8.2. Arviointiteksti	Jämijärven kulttuurimaisema edustaa Suomenselän ja Lounaismaan karua vedenjakajaseutua, missä maisemaa hallitsee Hämeenkaan harjumuodostuma. Maisema-alueen pellot ja asutus ovat sijoittuneet alueen keskellä olevan Jämijärven keskustaajaman tuntumaan. Viljelymaisema on alueelle tyypillisesti kumpuilevaa ja vaihtelevaa. Peltoalueet ovat melko pieniä ja muodostavat metsäisten saarekkeiden kanssa mosaiikkimaisen maisemakuvan. Alueella on säilynyt jonkun verran perinteistä rakennuskantaa. Paikoin uudet suuret karjatalousrakennukset perinteisten pihapiirien yhteydessä näkyvät maisemakuvassa häiriötekijöinä.
9. LIITTEET	
9.1. Karttaliitteet	1217, Näkymä joelle.
9.2. Valokuvat	1271, Näkymä Pitkäniementieltä itään.
	1731 Näkymä koilliseen Palokoskentieltä.
	1954, Näkymä Pitkälahdelle.
	1970, Näkymä järvelle.
	1708, Näkymä Majanlahdelle.
	1763, Näkymä Majanlahdelle.